
הערות לגבי התיארוך של אתר גבעת הפרסה (אתר 62) ואתר נחל לבן 109 בעזרת פחמן 14
ולגבי השימוש בקליפות עתיקות של ביצי יענים לייצור חרוזים

Author(s): אריך פרידמן and פליקס בוריאן

Source: *Mitekufat Haeven: Journal of the Israel Prehistoric Society* / מתקופת האבן, (תש"ן / 1989), pp. 50-51
כב (תש"ן / 1989), pp. 50-51

Published by: Israel Prehistoric Society / העמותה הישראלית לפרהיסטוריה

Stable URL: <http://www.jstor.com/stable/23373071>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

JSTOR

is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Mitekufat Haeven: Journal of the Israel Prehistoric Society* / מתקופת האבן

נראה כי בניית בתי קברות מחוץ לאתרים כפי שאנו מכירים מן התקופה הכלכליתית טרם היתה לנוהג מקובל.

ד. מכלול הקיראמיקה מן השכבה הניאוליתית בנחל בצת I כולל גם יסודות שאינם שכיחים במכלולים דומים במרחב ארץ ישראל שמדרום לאתר ומזכירים באופיים ובעיטורם כלים דומים מאתרים צפוניים יותר על חוף הים התיכון כמו ביבלוס.

תודות

עבודת השדה מומנה על ידי המועצה למחקר ופיתוח במשרד המדע והטכנולוגיה (מענק מספר 7049) ועיבוד הנתונים המתבצע בימים אלה מומן על ידי Care Archaeological Foundation.

תודתי נתונה לנמרוד גציב ולקיבוץ אילון על שתוף פעולה הדוק וארוך. על הציורים תודה לדליה אנוך ורודיקה פנחס ועל התצלומים למרגיילין בראוני.

הערות לגבי התיארוך של אתר גבעת הפרסה (אתר 62) ואתר נחל לבן 109 בעזרת פחמן 14 ולגבי השימוש בקליפות עתיקות של ביצי יענים לייצור חרוזים

פליקס בוריאן,¹ ואריך פרידמן,^{2,1}

1 המכון לארכיאולוגיה, אוניברסיטת חיפה

2 המכון לארכיאולוגיה על שם סוניה ומרק נדלר, אוניברסיטת תל-אביב

בידיעה קצרה זו אנו מדווחים על תוצאות תיארוך בפחמן 14 של שרידים אורגניים משני אתרים נאוליתיים: אתר גבעת הפרסה, אתר 62 ברשימתנו (בוריאן ופרידמן 1965) ואתר נחל לבן 109 (בוריאן ופרידמן ומינץ 1976).

התיארוך נערך על ידי ד"ר פראונדליך (Freundlich) ופרופ' טאוטה (Taute) במעבדה של אוניברסיטת קלן שבגרמניה.

* סדר הכותבים נקבע על פי סדר הא-ב.

מאתר גבעת הפרסה תוארכה דגימה אחת. הדגימה כללה אפר ממוקד במשקל של 2000 גרם. כמות הפחם בדגימה היתה מועטת וסיפקה רק כ-20% מהכמות המינימאלית הנדרשת ע"י המעבדה דבר שהביא לתאריך עם סטיית תקן גדולה. הגיל שהתקבל מדגימה זו הוא 4150 ± 1200 שנה לפנה"ס (מספר מעבדה KN-3537). הגיל המשוער של האתר על פי הממצא החומרי הוא 4500–5000 שנה לפנה"ס (עולמי, בוריאן ופרידמן, 1977), תאריך מתאים לתחום שנקבע על ידי הבדיקה באמצעות פחמן ^{14}C .

מאתר 109 תוארכו שתי דגימות. הדגימה הראשונה כללה חמישה גרם של שברי חרזים וחרוזים בלתי גמורים העשויים מקליפות ביצי יען, חרזים אלה היו עשויים מקליפות ביצי יען בצבע אפור, כלומר בעלות פאטינה בולטת. לדגימה זו התקבל תאריך של 19650 ± 1200 שנה לפנה"ס (מספר מעבדה KN-4007).

הדגימה השניה כללה שישה גרם של שברי קליפות ביצי יען בצבע לבן-צהוב, כלומר ללא פאטינה בולטת. לדגימה זו התקבל תאריך של 8000 ± 220 שנה לפנה"ס (מספר מעבדה KN-4008). מכלולי הממצא מאתר נחל לבן 109 שייכים כמעט ללא כל חריג לנאולית הקדם-קראמי הקדום (בוריאן, פרידמן ומינץ, 1976). לפיכך אנו מציעים כי התאריך של דגימה זו הוא תאריך מתאים לאתר זה.**

לאחר קבלת התאריך הקדום מאוד מהחרוזים הכהים ערכנו בדיקה חוזרת של החרוזים מאתר 109. בבדיקה התברר כי מתוך 178 החרוזים שנמצאו באתר, 144 היו עשויים משברי קליפות ביצי יען כהות, בעלות פאטינה ברורה. נראה כי מי שישבו באתר 109 העדיפו קליפות כהות לייצור חרזים. קיימות אם כן שתי אפשרויות להסביר העדפה זו: א. בהנחה כי גם לפני כ-10,000 שנה היו הקליפות כהות, הן הועדפו על ידי הקדמונים בגלל צבען; או, ב. משום שקליפות ביצי יען כהות (עתיקות יותר) נוחות יותר לעשית חרזים מסיכות מכאניות. אנו מציעים כי שאלת הצבע, ההבדל המכאני והבדלי הגיל של חרזי קליפות ביצי יען יחקרו באתרי האזור תוך השוואה לנתונים אתנוגרפיים.

תודות

תודתנו נתונה לד"ר י. פראונדליך ופרופ' ו. טאוטה עבור התיארוך במעבדתם.

* תאריך נוסף מדגימת ביצי יען נעשה בשנות ה-70 במעבדת SMU, $2,950 \pm 70$ לפני הספירה.
 ** שני תאריכים נוספים מאתר נחל לבן 109 נעשו באמצע שנות ה-70. KN-3587, על עצמות צבי מן הפינה הצפון-מזרחית של האתר, $3,250 \pm 140$ לפני הספירה; Pta-2980, על שיברי ביצי יען, $13,550 \pm 140$.